Ч. 125 (11.378). Львів, пятниця 8. червня 1928. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.

Конто почт. щадн. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло", Львів.

Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.

За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Світово-історична подія.

Львів, 7. червня 1928.

Зміна положення в Китаю: втеча Чанґ-Тсо-Ліна, упадок Пекіну й побіда національної армії Чанґ-Кай-Шека — це найважніші звенища останніх днів, це найважніша подія світового розміру і далекосяглого значіння. Суперечні відомости про хід подій у Китаю перехрещувалися в останніх тижнях у світовій пресі — залежно від їхнього джерела: японського в користь манджурського диктатора Чанґ-Тсо-Ліна чи американського, прихильного до національної армії.

З повені вісток про події на китайському терені певним було, що полудневі війська затрималися 70 км. перед Пекіном, а Японія укріпила Тієнтсін, допомагаючи тим способом Чанґ-Тсо-Лінові. Одночасно японські аґенції розпустили звістки, що манджурська армія перейшла до наступу, відкинула війська ґен. Фенґа (союзника Чанґ-Кай-Шека) та захопила цілий ряд важних місцевостей і стратеґічних пунктів на південь від Пекіну. А вже кілька днів пізніше бачимо основну зміну на китайському терені. Пекін опорожнено, а завершенням евакуації був відїзд Чанґ-Тсо-Ліна зі столиці в ночі з 2. на 3. червня. Після того передні відділи полудневої армії ввійшли до Пекіну.

Манджурський диктатор подався за північ панцирним поїздом. Біля Мукдену зустріла його несподіванка. На його поїзд виконано бомбовий замах, у наслідок чого було кількох вбитих та кільканацятьох ранених серед прибічників Чанґ-Тсо-Ліна й атентатчиків. Спершу підозрівано, що бомбовий замах на Чанґ-Тсо-Ліна виконали комуністичні аґенти. Тепер знову появилися вістки, що атентатчиками були висланці полудневої армії, які усуненням манджурського ватажка хотіли прочистити шлях для обєднання роздертої ґенеральською боротьбою батьківщини.

Заняття Пекіну полудневою армією, військами національного Куомінтанґу є зворотною точкою домашньої війни в Китаю, яка тягнеться вже цілі десятиліття. Захоплення Пекіну кладе край розчленуванню ґіґантної держави і стає основою національно-державної консолідації Китаю.

Громадянська війна в Китаю гаталася в безконечність. Грабіжницькі відділи ґенералів і ватажків ваготіли над нещасним населенням, а обезсилення китайського народу загострювало експльоатаційні і загарбницькі апетити великих держав. В ту боротьбу всіх проти всіх багато світла вніс Сун-Ят-Сен, поставивши справу емансипації Китаю на ідеольоґічний ґрунт. Його політичний тестамент став національною біблією китайських патріотів. Заснована ним полудневo-китайська республіка з осередком в Кантоні стала засяком боротьби за єдність і національне відродження Китаю. Національно-політична орґанізація китайців, Куомінтанґ, шукаючи за союзниками, довший час кооперував з III. Інтернаціоналом. Комуністичні впливи на Куомінтанґ були в один час рішаючими. На тому шляху бажали комуністи завдати рішаючий удар Анґлії. Невдачність і негармонійність китайських змагань в координації в радянською боротьбою проти Анґлії зрозумів Чанґ-Кай-Шек. Він рішучо протиставився комуністичним впливам, перевівши криваву розправу з лівим крилом Куомінтанґу. Знищивши комуністичне крило Куомінтанґу, яка то подія викликала голосний відгомін у Москві, розпочав він плянову підготовку до остаточної розправи з Чанґ-Тсо-Ліном. З весною розпочався наступ полудневої армії проти манджурських військ при допомові старого Фенґа (тзв. християнського ґенерала), який довів до захоплення Пекіну.

Упадок Чанґ-Тсо-Ліна, а правдоподібно й його смерть внаслідок віднесених ран, усувають з китайського горизонту манджурського диктатора. Його заходи створити ще одну оборонну лінію проти побідної національної армії біля тзв. китайського муру, мабуть будуть безуспішні, як внаслідок атентату, так і окруження підчинених йому ґенералів, яким не лишається нічого іншого, як зложити зброю. З моментом захоплення Пекіну зійшов з арени китайської історії Чанґ-Тсо-Лін, без огляду на те, чи він іще живий, льокальний кондотієр, який на підкладі російсько-японських а опісля радянсько-японських розходжень виріс на диктатора величезної провінції, а опісля всадовився в столиці, мріючи про вінець імператора.

В останніх літах Чанґ-Тсо-Лін був на удержанні й услугах Японії, яка на роздвоєнні Китаю будувала свою перевагу на Далекому Сході. Та проти цеї роздвоюючої політики Японії в Китаю виступили освідомлені китайські чинники. Гасло бойкоту японських товарів найшло широкий відгомін у масах. З другого боку грабіжництво безчисленних військових відділів, замішання в краю і неспроможність нормального економічного будівництва сильно підтяли покупну силу китайського народу. Економічні пляни Японії відносно Китаю не здійснилися. В японських колах почали ширитати думки про потребу ревізії японської політики на китайському терені і то тимбільше, що напоперек японському імперіялізмові стали Злучені Держави, які нав'язали звязок з китайськими націоналістами. Все це примусило Японію обережніше поводитись у спорі між полудневим і північним Китаєм. Не виключене, що ревізія японського відношення до Китаю перейде ще глибшу еволюцію, не виключене навіть, що японський уряд, поборовши опозицію мілітарних чинників, увійде на шлях порозуміння з Китаєм, спомагаючи державну консолідацію й економічне відродження знищеної довголітньою громадянською війною країни.

Та про це ще рано говорити, бо на китайському терені перехрещуються інтереси багатьох великих держав, а в першу чергу Японії, Злучених Держав і Вел. Британії. Змаганням китайського національного руху є не лише покласти край самочинним диктаторам й їх протекторам, але й увільнитися від геґемонії Вел. Британії.

На всякий випадок заняття Пекіну національною армією є передомовим моментом у найновішій історії Китаю. Є це один з найсвітліших моментів на фоні понурої китайської дійсности, є це вихідна точка до національно-державної консолідації та економічного відродження Китаю. І тому побіда національної революції в Китаю є світово-історичною подією.

За океаном.

Сиротинець Українського Народнього Союзу.

З щомісячних виказів збірок і жертв на Сиротинець Народнього Союзу, поміщуваних у „Свободі", бачимо, що фонд будови того Сиротинця зростає постійно. Ще дуже недавно той фонд перейшов суму 20.000 долярів, а вже з кінцем березня ц. р. зібрано на Сиротинець 37.150 долярів. Коли це пишемо, фонд будови Сиротинця переступив уже певно 40.000 долярів, отже навіть на американські відносини суму, з якою можна вже дещо зачинати.

З життя українських еміґрантів в Арґентині.

В останніх двох роках напливає чимраз більше наших людей до Арґентини. Є села в Галичині, з яких тільки за весну цього року виеміґрувало до Арґентини 30—50 осіб у силі віку, головно молодих хлопців перед військовим побором або після служби у війську. Це з одного боку говорить про велику нужду нашого села, а з другого про те, як то легко нині всяким еміґраційним аґентам вербувати наше населення навіть до Арґентини, де як загально відомо, відносини для зарібкової еміґрації далеко не світлі, а в кожному разі значно гірші, як у Злучених Державах або в Канаді. Найбільше наших еміґрантів опинилося в міліоновій столиці Бойнос-Айресі, де вже від кількох літ істнують українські орґанізації під назвою „Просвіти". Одна „Просвіта" істнує в центрі міста, друга в дільниці Рок-Суді. На жаль, обі орґанізації ворогують з собою, хоч до сього нема ніяких оправданих причин. Що ця ворожнеча в центрі української еміґрації Арґентини не доводить до нічого доброго, не треба й казати. Може ця замітка опамятає провідників обох „Просвіт" і спрямує їх енерґію в інший бік, а передовсім в напрямі найінтенсивнішої праці для поширення національної свідомости між нашими людьми і притягнення всіх розпорошених українців до своєї рідної орґанізації. Тут відмітимо, що „Просвіта" в центрі міста видає свій битей на шапіроґрафі орган „Українське Слово", який повинен би з природи річи стати обслуговуючим звеном для цілої української еміґрації в Арґентині.

Українська лектура в школі.

(Відповідь на статтю „Прикре явище" в „Ділі" ч. 114.)

Вповні розумію жаль родичів на схиблену систему навчання рідної мови й письменства. Винен тут не вчитель, тільки перестаріла система, яка каже: навчання для школи і для програми. Інші народи вже давно не повнувули і сказали: „Наука для життя!" (Через те й реформують гімназії та викидають мертві мови).

Вся наука рідної мови у нас опирається лише на граматиці, хоч в інших народів на науці живого стилю. І літературу беруть у нас по давньому. Першу і другу добу в нашім письменстві мусимо скоротити, а основніші статї залишити фільольоґам. Досить узяти „Слово о полку Ігоря" виписки з літописи то що. Тай ніхто не вчитиме з оригіналів, щоби відстрашувати молодь, тільки вчити „Слово о полку" з поетичних перекладів Лепкого або Щурата, збірник „Пчолу" з Франкового „Ізмараґда". Через старе письменство вже нам ніколи не стає місця на нове! Через Артемовських, Могильницьких, Макаровських і інших — не доходимо майже ніколи навіть до Франка. Які ідеї у старих письменників? „Русин-вояк" вам відповість...

Так далі не може бути! Школа не є архів! Хто схоче пізнати давніших письменників, купить собі історію українського письменства в кількох томах і там знайде основно про всіх. А в шкільних — не стає місця для всіх. Для прикладу, як всюди реформують таке: Недавно була стаття у „Слов-і Польск-ім", де доражує відкинути зі школи всіх міцкевичів, навіть багато Красіцького та Міцкевича. У Варшаві панує подекуди думка, що й Сенкевича не слід учити у вільній Польщі.

Життя мусить увійти у школу вікнами і дверми. Не запираймо і не заслонюймо їх перед сонцем! Післявоєнні роки — не часи реформи і перевірки всіх метод і програм. Ми вже не є ті передвоєнні „Русини-Українці". Наша вся психіка змінилася основно. Крім цього ми вже тепер усі самостійники. А в школі бачимо дальше продовження передвоєнних часів. Через те такий страшний конфлікт між школою і життям. Навіть неможливо станути на давнім становищі. Нпр. хто був Б. Лепкий перед війною? Леґендарний зірка, поет, автор коротких оповідань. Цьогоднішній Лепкий, автор великих історичних повістей. Передвоєнні підручники історії письменства вже перестаріли. Чому мав би бути важніший для нас Гребінка, що всі свої кращі твори писав по московськи, між ті сучасні наші письменники, які молодь читає із зацікавленням сама, поза школою.

Коли наше письменство було ще бідне, тоді мусіли ми хапатися Гоголів, Гребінок, Метлинських, Макаровських (чи чеха „Краледвор. рукопис"!)... Тепер цього не мусимо робити, бо стільки є нових письменників, що і не стає часу їх твори прочитати. Наше національне життя вже пішло до настільки вперед, що для теперішньої хвилини тяжко знайти відповідну поезію у Куліша, Федьковича, не кажучи вже про Шашкевича чи Климковича. А будемо втовкувати їх силою, то вийде такий стан, як подав автор статті „Прикре явище".

Летом лекта переносимося над 1 і 2-ою добою, стаємо над початком 3-ої доби. Там задержимося тільки над Квіткою, М. Вовчком, Кулішем, Руданським, Федьковичем, Тобілевичем, Коцюбинським, довше над Шевченком. Згадаємо про наших будителів: Котляревського, Шашкевича, Федьковича, довше над Нечуєм, Мирним, Грінченком, Драгомановим, з яким вже заходимо до меж до нових письменників.

Починаймо вже з „Рідної Школи" життя на науку! Ми ухвалюємо розумний при науку... національне ... життя ... емо про це.

Такі життєві справи, як отся, треба все виводити наверх, не спихати їх знову в забуття. Наше обновлене життя жадає негайного їх рішення! Чим скоріше вирішимо їх, тим більше оживимо нашу школу. А це преважне діло. Яка школа — така й суспільність. Б. З.

До загалу українського громадянства.

В справі відновлення і поширення діяльности Товариства „Карпатія".

КОМУНІКАТ.

Управи підписаних товариств подають до відома загалу українського громадянства, що одиноке українське Товариство обезпечень на життя і ренти „Карпатія" у Львові, Руська 18., переорганізоване в останньому часі, приступило не тільки до відновлення, але й до значного поширення своєї діяльности. Щоб забезпечити тривкі основи для своєї праці, згадане Товариство: 1) Підвищило і на ново вповні вплатило свій основний фонд в сумі 220.000 золотих і цілий цей фонд згідно з вимогами міністерства скарбу ульокувало в твердій валюті американських долярів і швайцарських франків. Цей фонд, ульокований в Банку Господарства Краєвого, призначений виключно на виплату зобовязань супроти обезпечених членів і на інші цілі, крім зазначених, Товариство не може з цього фонду підіймати грошей. 2) Переведо цілковиту свою реорганізацію, завівши нові конкуренційні тарифи й обезпечені комбінації та заангажувавши нових метких робітників на полі життєвих обезпечень. 3) Перевело вальоризацію своїх передвоєнних уділів на 10 проц., а рівночасно вжило заходи для переведення вальоризації тих обезпечень, які заключено до дня 1. січня 1919 р.; для береження прав того роду обезпечених Товариство поробило заходи для установлення куратора судом. 4) Свою діяльність оперло на дуже корисних реасекураційних договорах, на основі яких Товариство має запевнену на великий протяг часу при своїй розбудові і поширенні ідеї життєвих обезпечень серед нашого народу всякого роду помiч.

Завідуючі органи Товариства „Карпатія" поробили всі енергійні заходи, завдяки яким Товариство, забезпечене великим як на наші часи гарантійним фондом і оперте на великий реасекураційний інститут, має тривкі господарські основи для найкращого свого розвитку. Тому весь загал нашого громадянства повинен з якнайбільшим довірям ставитися до нашого одинокого товариства обезпечень на життя і виключно й тільки в нім переводити свої обезпечення на життя.

При тій нагоді звертаємо увагу загалу нашого громадянства, що ті всі чужі товариства обезпечень на життя, які анонсуються в українських часописах, розсилають українські проспекти, летючки та своїх агентів і представників, а навіть позасновували окремі українські філії у Львові і на провінції, не мають безумовно нічого спільного з українством. Маючи це на увазі, є національним обовязком кожного українця підтримувати тільки українське Товариство обезпечень на життя і ренти „Карпатія". Мусимо при цім памятати, що кожний сотик, відданий українській інституції, скріпляє господарську силу цілого українського народу, а кожний гріш, відданий чужій установі, скріпляє господарську силу чужинця, який відтак вживає українського гроша проти національних і господарських інтересів українського народу.

Львів, 2. червня 1928 р.

„Дністер", Товариство взаїмних обезпечень: Ярослав Колтунюк в. р., д-р В. Охримович в. р. — Кооперативний Банк „Дністер", Товариство з обмеженою порукою у Львові: Я. Колтунюк в. р., д-р В. Охримович вр. — Центральний Кооперативний Банк „Краєвий Союз Кредитовий" з відповідальністю уділами у Львові: д-р К. Левицький вр., Савич вр. — „Народня Торговля", Краєвий Союз Споживчих Кооператив з відповідальністю уділами у Львові: М. Заячківський вр., д-р Бариляк вр. — „Краєвий Молочарський Союз", кооператива з обмеженою відповідальністю „Маслосоюз" у Стрию: Мудрик вр., Палій вр. — „Ревізійний Союз Українських Кооператив": Филипович вр. — Краєве Товариство Господарське „Сільський Господар" у Львові: Ю. Павликовський вр., Храплива вр. — „Центросоюз", Союз Кооперативних Союзів Кооп. з відповідальністю уділами у Львові: Герасимович вр. — „Земельний Банк Гіпотечний", Спілка Акційна у Львові: Гаврисевич вр., Волошиновський вр. — „Народня Гостинниця", кооперат. стов. з обм. порукою у Львові: Пакнак вр., Сполітакевич вр.

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 6. червня 1928.)

СЕНАТСЬКА БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

Промова сен. В. Децикевича в справах судівництва і політичних вязнів.

(вк) На вчорашнім засіданні сенатської бюджетової комісії, присвяченому бюджетові мін-ства судівництва, сен. Децикевич доказував недостаточність судейських сил у судах і сумні наслідки у виді залеглостей та зволікання з виміром справедливости. Найбільші браки відчувається у Найв. Суді головно щодо сил, які розуміли би українську мову. Тому треба роками вижидати на полагодження справ, головно політичних, в яких обвинувачений залишається у слідч. вязниці. Таке зволікання має дуже прикрі наслідки. Далі каже про недотримування приписів карної процедури, які дають дуже точні речинці для полагоди всяких таких справ. Также про нехтування Найв. Судом припису вчислювання слідч. арешту після видачі присуду першою інстанцією до кари, якщо проволока в розпочатті кари послідувала не з вини присудженого. Далі обговорював негативне полагоджування різних прохань у мін-стві судівництва. В справах карних нинішній польський закон обмежує раніші австрійські закони, але й ця дрібка прав залежна від ключки. Щоби напр. тільки видати ухвалу в українській мові, треба на це виразної просьби, хоча попереднє листування з боку обвинуваченого ведено в українській мові, себто сторона заявила вже ясно свою волю. Ці справи промовець обговорив дуже широко. Далі переповів полагоджування політ. справ. В кожній політ. справі слідчі органи ставлять внесок заарештування обвинуваченого, хоча цього навіть не треба, але виімково цим внескам суди відмовляють. Присутній на засіданні міністер судівництва Мейштович відповів негайно заявою: Не хочу, мовляв, кривдити „русінський нарід", та зрештою у Львові є презес суду п. Червінський, якого особа дає повну запоруку безсторонности.

СПРАВА СТАНИСЛАВІВСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ В ОСВІТНІЙ КОМІСІЇ.

(ік) Сьогодні під головуванням пос. Каліновського (Визволеніе) радила освітня комісія над наглим внеском Українського Клюбу в справі замкнення пяти клас української гімназії у Станиславові. Справу реферувала посолка Мілена Рудницька (Укр. Кл.). Виголосила одногодинний річевий реферат, в якому представила детально перебіг подій у станиславівській гімназії в звязку зі святом 3-го травня. Зясувала психольогічний підклад подій та піддала педагогічній і політичній оцінці відомий розпорядок шк. влади, при чому критикувала цілість польської шк. політики, яка попадає в конфлікт із почуваннями української молоді. Хоча молодь і батьки станиславівської гімназії дали владі сатисфакцію, яка не йде навіть поза межі, з уваги на тон і на характер складеної ними декларації влада досі не завернула свого попереднього розпорядку. Референтка зясувала фатальні наслідки, якими загрожує молодь з причини перерви в науці: загроза страти шк. року, деморалізація молоді примусовою бездільністю та розділ між школою і молодю. Першим після реферату забрав слово представник мін-ства освіти д-р Червінський. Він оправдує поведінку влади та зваляє вину на вчительський збір, який, мовляв, складається виключно з українців, а в Обивательському Комітеті святкування 3-го травня засідав теж українець, директор гімназії п. Труш. Факт демонстрації української молоді має символічне значіння, бо це була свідома демонстрація проти польської державности. Польський лібералізм і претенсії українського громадянства мусять мати межі. Коли представники українського громадянства хочуть дійти до порозуміння та домагаються від влади зрозуміння, то мусять станути на становищі польської державности. В даному випадку шк. влада мусить поступити з найбільшою строгістю. Прохає, щоби комісія перейшла до дневного порядку над внеском Українського Клюбу. На інтерпеляцію предсідника комісії, як міністр задумує полагодити справу мериторично, представник мін-ства не дав ясної відповіди. На інтерпеляцію одного з послів представник мін-ства признав, що польська публика і польська молодь підчас деяких попередніх офіціяльних свят дійсно невідповідно поводилася відносно української молоді. Пос. Яворська (1-ка) полемізує з референткою. Підкреслює вину вчительського збору і директора станиславівської гімназії, які не мали відваги взяти відповідальність на себе та представити шк. владі недоцільність примусового втягання молоді до дефіляди. Застерігається проти викликування примірів із польсько-української війни, про яку згадувала референтка, як про ще незабуту минувшину. В рівкій суперечности з промовою тої представниці клюбу 1-ки був виступ пос. Войтовича, теж із клюбу 1-ки, який рішуче не погоджується зі становищем уряду. Доказував, що насильне вимушування в української молоді польського патріотизму має справді протилежні наслідки. Застерігся лише, що промовляє, мовляв, у власному імени. Пос. д-р Пружнік (ППС) заявляє в імени свого клюбу, що буде голосувати за внеском Українського Клюбу. Осуджує категорично польську шк. політику та признає рацію українцям, що порівнюють польську шк. політику з політикою колишніх займанщицьких держав. Зазначує, що палючу пол.-укр. проблему можна полагодити лише шляхом територіяльної автономії, віддаючи в руки українцям м. і. й цілу шк. адміністрацію. Пос. Вол. Целевич (Укр. Кл.) застерігається проти змагань уряду узалежнювати рішення в такій справі, як подія в станиславівській гімназії від зміни принціпіяльно-політичного становища Українського Клюбу. Доказує прикладами зі шк. польських підручників, що саме польська шк. влада старається щодня прищеплювати молоді польсько-українську війну та стверджує, що ні австрійський, ні російський уряди не примушували молоді до співучасти в урочистих походах і військових парадах у держ. святах, при чому доказує, що свято 3-го травня на українських етнографічних землях має характер суто-національного польського свята. Перестерігає польську шк. політику не перетягати струни. Пос. Лянгер (Визв.) зголошує внесок: Сойм закликає уряд, щоби учеником пяти вищих замкнених клас української гімназії у Станиславові вможливлено дальшу науку без втрати шк. року, приймаючи їх назад до згаданої гімназії. Пос. Мих. Струтинський (Укр. Кл.) спростовує інформації представника мін-ства, що дир. Труш є директором польської гімназії, а до того москвофіл передвоєнної марки. Про небезпеку втягання молоді до дефіляди перестерігав тимч. управитель української гімназії п. Герч предсідника Обивательського Комітету п. Хованьца (бурмістр Станиславова). Однак цей останній заявив, що нічого не може порадити, бо він є тільки формальним головою, а на ділі святом 3-го травня кермує віцевоєвода й один полковник. Учительський збір з управителем був переляканий репресіями, які мали місце після дефіляди 11. XI. м. р., коли то перенесено на Поморя невинного професора Левицького, а шк. кураторія загрозила гімназії репресіями. Учительський збір заасекурувався замкненням пяти клас. Однак дальший напрямок поведінки кураторії та мін-ства дав візитатор Сосніцький, муж довіря ендеції колись і тепер, дарма, що він тепер прибрався в санаційне піря. Це до речі характеристична риса польської ендеції. Подія в станиславівській гімназії не є ніяким виімком. Українська молодь і українське суспільство гаразд знають історію польських незалежницьких змагань. Українська молодь перетравлює лише на свій лад ваших Сенкевичів і Жеромських. З огляду на те, що записаних до слова ще 8 промовців і що нині йде пленарне засідання сойму, відложено засідання комісії до суботи. (В четвер свято, а на пятницю не всі посли встигнуть приїхати). На відхіднім представник мін-ства заявив, щоби комісія і сойм своїми постановами не причиновали акції мін-ства, яка йде в тому напрямку, щоби серед українського громадянства „закінчити льояльні тенденції". На його думку між українською молодю та громадянством міста Станиславова йде еволюція в напрямку реальнії відношення до держави. На доказ цього покликується на заяви батьків і учеників станиславівської гімназії. (Ця заява представника влади є наглядним доказом, що акція наших послів у соймі може лише тоді рахувати на успіх, коли за ними стоїть одностайно ціле громадянство та відхили від цеї одностайности підривають інтереси цілого нашого громадянства у самій основі і незвичайно утруднюють працю парл. репрезентації.)

СПРАВА НАДЗВ. КОМІСІЇ ВИБ. ЗЛОВЖИВАНЬ.

(ік) Марш. сойму Дашинський відбув сьогодня конференцію з головою адм. комісії і референтом внесків про виб. зловживання послом д-ром Путеком у справі обсягу діяльности будучої надзв. соймової комісії розгляду виб. зловживань. Марш. сойму висловив бажання, щоби при виборі комісії не кермуватися мотивами боротьби проти уряду ані якоїнебудь партії та щоби ще перед вибором комісії дозволити міністрові внутр. справ познайомитися зі зібраним матеріялом. Пос. Путек говорив про необхідність звільнення урядовців від держ. тайни, що має бути зазначено в регуляміні надзв. комісії, який має адм. комісія. Для виготовлення всіх тих формальностей відбудеться засідання адмін. комісії у вівторок 12. червня.

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

Бюджет мін-ства шляхів.

(ік) Референт пос. Качановський (ППС) говорив про потребу збільшити прибуток з перевозу вантажу. Комісія збільшила чистий дохід мін-ства зі 134 міл. на 147 міл. а виплати до скарбу із 83 міл. до 90 міл. і зменшила надзв. видатки з 229 на 220 міл. Стверджує великий розвиток польського залізництва і поступ у відбудові воєнної руїни. Пос. Брила (ХД) заявляється за поправою вивінування залізничих робітників. Пос. Хондзінський (НПР): Міністр Ромоцький стратив два роки на непотрібний труд комерціялізації залізниці. Декрет президента нефортунний і для комерціялізації ледви вже запізнений. Пос. Солянський (1-ка) вносить на приняття бюджету в урядовому проекті. Пос. Курилович (ППС) апелює до міністра, щоби в найкоротшому часі перевів усі ті справи, які вимагають одностайної організації польських залізниць. Порушує дорібкиню залізничих порогів. Критикує в цьому напрямку політику мін-ства та заявляє, що його добрий нюх у таких справах каже, що тут не все в порядку. Пос. Соболевський (1-а) закидає сторонничість референтові, який лише обвинувачував мін-ство, не відносячи позитивних сторінок його праці. Опісля довго полемізував і давав різні пояснення міністр Ромоцький, якому в численних випадках посли лівиці робили різні „пайнсруфи". Після промови пос. Бирки (1-ка) і закінчення референта покінчено дебати над цим мін-ством і приступлено до бюджету мін-ства праці. Референт пос. Прагер (ППС) виступив проти скромности цього бюджету і говорив про політику сусп. забезпеки й еміграційну справу, далі про видатки на безробітних і боротьбу з безробіттям. Підкреслив, що бюджет цього мін-ства на самому кінці в заг. бюджетовому преліміварі. Засідання сойму тріває далі

ОРГАНІЗАЦІЯ ЛІВИЦІ В КЛЮБІ 1-КИ.

(ік) Кілька днів тому ми повідомляли про переговори поміж Зв. Направи Жечипосполітей та Групою Праці з метою створити спільну організацію в рядах 1-ки. Ці переговори, як довідуємося, довели до порозуміння. Не устійнено лише ще назви будучої організації. Наслідок такого обєднання може бути поважний, бо відтепер буде в сойм. клюбі 1-ки дві зорганізованих групи: право-консервативна і ліво-радикальна, при чому ця остання буде в значній більшости. На чолі нової організації мають стати посли: Косцялковський, Лехніцький, Кешковський (гол. комендант „Стшельца") і Пшедпольський (колишній лівий ППС). Ця група напевно буде тягнути 1-ку до порозуміння з демократичною польською лівицею.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 6. червня 1928.)

ПОБІДА СОЦІЯЛІСТА У ФРАНЦ. ПАРЛЯМЕНТІ.

(ж) При виборах предсідника нового француського парляменту колишній провідник соціяліст. Буісон побідив 327 голосами бючи Франкліна Буйона, який отримав лише 242 гол. Це голосування є сензацією тому, що при виборах побідили партії, які йшли під уніоністичними кличами Фр. Буйона.

ПРОМОВА МУССОЛІНІЯ.

(ж) Муссоліні виголосив у сенаті велику промову про закордонну політику Італії, в і. спростовував поголоски, начеб за останньої візити міністра Залеського підписано якунебудь умову та обговорював італійсько-югославянські події, які на його думку є мирно полагоджені.

ЧЕМБЕРЛЕН ПРО ЛИТВУ.

(ж) ПАТ повідомляє з Берліна, буцімто Чемберлен висловився гостро під адресою литовської політики відносно Польщі. Чемберлен мав назвати оголошення Вильна столицею Литви божевіллям і провокацією. ПАТ покликується на німецькі газети „Форвертс" і „Фос. Цтг.", як на джерела інформацій. (Обі названі газети: перша орган нім. соціялістів, друга орган т. зв. Ульштайнівсту, ведуть здавна послідовно польонофільську лінію, тому вістку цю треба брати із застереженням.)

МЕКСИК І ВАТИКАН.

(ж) Повідомляють про заключення порозуміння між Мексиком і Ватиканом, наслідком якого в останній вреші раз зроблено кінець громадянській війні в Мексику на церк. підложу.

КРІЗА В КИТАЮ.

(ж) До Пекіну вайшли невеличкі військові відділи півд. армії, однак формально влада ще в руках провізоричного громадянського комітету. Є ріжні вістки про вбивство Чанг-Цо-Ліна.

ЯПОНСЬКІ КОНЦЕСІЇ В СРСР.

(ж) Центр. концесійний комітет у Москві підписав із японцями концесію, яка віддає японцям півостров Камчатку на 10-літню експльоатацію рибного промислу. Бувші власники цього промислу отримали частину уділів у новому акц. товаристві, яке приступає до осушування підприємства і до експльоатації.

АНТИСЕМІТИЗМ В СРСР.

(ж) З Риги півурядова польська агенція АЛЕ подає про низку нових випадків ярого антисемітизму в радянських школах, головно на території Рад. України. (У Херсоні й Одесі.)

НІМЕЦЬКИЙ ЯХТКЛЮБ.

(ж) Міністр райхсвери ген. Гренер видав заборону членам райхсвери і військової маринарки вступати до т. зв. цісарського яхтклюбу в Кольонії. Заборона мотивована тим, що в тому клюбові є противреспубліканський настрій.

По широкому світі.

Француський франк упав на 18 сантімів у відношенні до англ. фунта; вперше від вересня 1927 р.

18-го червня почнеться в Парижі другий міжнародній конгрес драматичних артистів.

У Римі заперечують вістку про недугу папи.

В околиці Єрусалиму ранені в автомоб. катастрофі провідники жидівських робітників Бен-Гуріон і Кацнельсон.

Ліга Нац. закінчить своє слідство в справі контрабанди зброї в Сен-Готтарді доказом, за яку Мадярщині вільно образитися.

Конференція Малої Антанти буде відкладена.

Австралійський уряд приготовляє проєкт закону про обмеження візду до Австралії.

Поклін Тіням Поляглих.

СТАНИСЛАВІВ.

І наше місто помянуло гідно, як тепер кі, пам'ять поляглих в пишному Зелені Свята. В неділю вийшов з катедри під проводом численно зібраного духовенства величавий процесійний похід на міський цвинтар, в якому взяли участь непроглядні маси народу, що йшли з вінками під звуки пісень у найбільшім порядку. В поході бачили ми всі круги нашого народу: селян, міщан, робітників, міську інтелігенцію і шкільну молодь. Найбільше було очевидно селян, бо в святі-поминках узяв участь сливе цілий повіт. Відповідну до хвилі промову виголосив о. посол Гануцевський. Свято, не зважаючи на велике зимно, випало дуже гарно і зробило на всіх його учасників незатерте враження.

На станиславівському цвинтарі маємо 157 воєнних могил наших героїв, що свою кров пролили за кращу долю України. Спочивають наші великі лицарі в убогих могилах, що розсипуються з кожним роком під впливом дощу та вітру. Навіть зеленої мурави, ані калини, ані рути, ані зілля барвінку не мають. Спорохнілі хрести похилились до-долу, неначе жалуються на позичний нарід, що так скоро позабув погибших.

Заходом Філії Т-ва Охорони Воєнних Могил у Станиславові буде кожна могила убрана в бетонові рами і на ній буде трівкий хрест з назвою героя, що в могилі спочиває. Щоб зібрати фонди на упорядкування воєнних могил, виділ Філії звернувся з просьбою до всіх свідомих українців, щоби ставали опікунами наших воєнних могил у Станиславові. Кошти упорядкування одної могили виносять у нас 35 зол. В тій цілі виділ висилає колєктантів і на їх руки просить складати жертви. Назвища зголошених опікунів будуть подані в часописах.

Досі зложили у нас на упорядкування 157 воєнних могил (в золотих): д-р Гробельський 70, д-р Восвідка 90, українські жінки 35, д-р Грушкевич 35, проф. Ростковин 35, проф. Мацьків 20, Ліна Головінська 35, Зоня Кардаш 35, громада Викторів 35, п-і Кадайська 70, Українська Міщанська Каса 200, о. Матейко 35. З цього спису найкраще видно, як мало ми зложили на отсю пекучу потребу нашого міста. Тому хочемо вірити, що на заходи Філії Т-ва Охорони Воєнних Могил у Станиславові в напрямі тревалого й солідного упорядкування могил наших поляглих відгукнуться негайно відповідним датком усі наші тямучі громадяни й установи в Станиславові-місті й повіті.

Де Італія?

Де Італія питає весь світ! Львів її віднайшов в каварні і Барі каварні „Варшава", де виступають італійці Сіренетта і Манолді.

НОВИНКИ

— **Вчорашнє число „Діла"** сконфіскувало нам Староство Гродське у Львові за передову статтю п. з. „Інавгураційний виступ". Передплатники, що не одержали цього числа, нехай його не рекламують.

— **Велике зацікавлення всіх Львовян** викликало Свято Молоді шкіл Товариства „Рідна Школа", що відбудеться нині, в четвер, дня 7. червня о год. 4. попол. на площі „Сокола-Батька" за стрийською рогачкою. Цей перегляд сил нашого доростаючого покоління нашої надії на кращу майбутність української нації. В склад програми Свята Молоді входять отсі точки: 1. Почесний хід (дефіляда) всіх львівських шкіл Товариства „Рідна Школа". 2. „Аркан" нар. танок, виконає хлопяча школа ім. Грінченка. 3. Ритмічні вправи, виконають учениці дівочої семинарії і гімназії. 4. Масові вправи виконає молодь усіх шкіл Товариства „Рідна Школа". 5. Вправи вінками, виконають учениці школи ім. Грінченка і ім. Шевченка. 6. а) „Катерина" народний танок, виконає школа ім. Короля Данила; б) „Маки", діточа забава, виконає школа ім. Князя Льва. 7. Трійкові вежі виконає хлопяча школа ім. Шевченка. 8. Мячеві змагання, Торговельна школа і мужеська Семинарія. Багата, ріжнородна й дійсно добірна програма стягне кожного українця і кожну українку нині на це бадьоре свято. На Свято Молоді приїздають школи зі Станиславова і з Яворова.

— **Іспит зрілости** в державній гімназії з українською мовою навчання в Тернополі відбувся в днях від 22. травня до 1. червня під проводом дир. гімназії Михайла Гнідкина. Іспит у відділі А здали: Барановський, Бартків, Бохонський, Венгер, Гаврин, Гришкевич, Коморовський, Костецький, Крутовий, Лучків Волод., Лучків М., Майковський, Мандичевський, Михайлович, Онуфрейко, Остапюк, Сембай, Сопюк, Сокіл, Сокольський, Стеткевич, Телевько, Томасевич, Хомишин, Цопко, Шуровський, Юрчинський, Яримович. У відділі Б: Вакула, Ганкевич, Гречило, Дидьо, Кашуба, Королюк, Крохмалюк, Кучмин, Мальник, Мітрінга, Павлусь, Пакуляк, Посацький, Решетуха, Смеречинський, Трач Ол., Трач Пл., Шпецький, Черниш, Шевчук, Шимановський. У відділі А — 4 абітурієнтів перепало при писемнім іспиті, а 4 репробовано при устнім іспиті. У відділі Б — 3 не допущено до іспиту, 4 відступило перед пис. іспитом, 4 перепало при пис. іспиті, а 6 репробовано при устнім іспиті.

— **„Італія" в полоні „Землі Франца Йосифа".** У Вознесенську перехопили радіову телеграму від „Італії", яку хуртовина занесла на „Землю Франца Йосифа". Комітет, що організує ратункову поміч для „Італії" приспішить висилку криголомів і літаків. Природа завдячувала собі із пам'ятн італійської експедиції: Муссоліні погрожував анексією „Землі Франца Йосифа", яка „законно" належиться Італії в спадщині по Австрії, тимчасом „Земля Франца Йосифа" заанектувала „Італію".

— **Новий львівський воєвода.** Наслідником воєводи Петра Борковського призначений посол Войцех Голуховський, син довголітнього австро-угорського міністра загорд. справ Агенора, а внук колишнього намісника. Підчас війни він був генерал-губернатором у Кельцах, де жив від 1915 до 1918 р., пізніше комісарем повітової ради в Городку, а в 1926 р. головою „Звйонзку Зємян" у Львові.

— **Самогубства.** У Жовкві струїлась учениця 4 р. вчительської семинарії українка Ольга Чикінна. Причиною мала бути невдача при іспиті з української мови. 18-літня дівчина була донькою бідної старої вдови, що тяжкою працею утримувала доньку. Чикінна випила оцтовий квас. — Дві спроби самогубства оцтовим квасом зробили у Львові: 28-літня робітниця Шпонар і діловод Лайтінгер.

— **Невинна реклама.** Закінчилась розправа проти організаторів фільмового підприємства „Розвуй", що ангажували кожну та кожного, хто заплатив вписове і вступ на „фільмовий" баль. Головний свідок у цій справі, нафтовик з Бориславщини Венглик, що дав на це підприємство 800 зол., як пайщик, заявив у суді, що не почуває себе покривдженим ні ошуканим. Трибунал звільнив обвинувачених від вини та кари на тій підставі, що „Версайська ревія" влаштована організаторами „Розвуй-фільму" в офіцирськім касині була... реклямою в дозволених межах.

— **Епідемія грипи відвідала Варшаву;** занедужало кілька тисяч осіб, між ними чимало на ангіну.

— **Катастрофи.** Поштовий літак Варшава-Прага розбився; летун важко ранений. — Між Дембліном і Торунем розбився військовий польський літак; летун легко ранений. — У Варшаві автотаксівка переїхала двох учнів. — У Берліні автобус із ексцесованим тамульцем розбив кільканадцять пасажирів. — У перемиській фабриці паркетів Бистрицького згоріло три будинки, три вагони паркет, ще й нічна сторожа поранена.

— **З людського звіринця.** У Любенці біля Збаража арештували вчителя Храпкового за страшний злочин убивства 12-літнього сільського хлопця на сексуальнім тлі. — В Острові Вел. біля Бидгощі арештували злочинну пару: господаря Ніклиса та селянку Графову за вбивство своєї жінки та свого мужа.

— **Ще раз обіцянка.** Варшавський „Експрес Поранни" повторяє вістку, яка вряди-годи вертається хронічно до преси, мов грипа: що в осени пашпорт на виїзд на чужину коштуватиме 50 зол., а всі попередні пашпорти будуть скасовані.

— **Смерть підбігунового дослідника.** У 59 р. життя, помер у Гетеборгі в автомобілевім випадку проф. Отто Норденшільд, один із найбільших знавців підбігунових країв. Він був провідником небігунової шведської експедиції до півд. бігуна в 1901-3 р. на кораблі „Антарктік", який затонув. Ще як молодий доцент мінеральогії та геольогії в університеті в Упсалі проводив він експедицію в 1895-7 р. до країв півден. Америки, і списав свої враження в книжці „З огняної землі". Їздив на наукові досліди часто до Гренляндії, брітійської півн. Америки, Ісляндії. Від 1905 р. був він професором географії та етнографії в університеті в Гетеборгі. Із його відомих книжок слід згадати „Підбігуновий світ і суміжні з ним країни", „Про вислідки підбігунових дослідів останнього століття", „Природа підбігунової смуги".

— **Хто хоче їхати до Брна (ЧСР) на** „Виставку сучасної культури", може дістати в гостині в. Грабця Мир. Сегорича, бувшого четара УГА, який готов дати свою хату для двох земляків. П. Сегорич прохає, щоби бажаючі мали якусь легітимацію від одної з наших інституцій і щоби його повідомляти заздалегідь на адресу: **Emilie Gottfriedova, obchod porculanem, sklem a kuchynskym nadobim Brno — Cejl C. 84.**

— **Рекорди.** В англ. місті Ланкастері на адресу місцевого купця прийшов із Норвегії лист, висланий 24 роки тому; купець помер перед 9 роками. — Берлінський 70-літній візник Гартман, що вибрався 2 міс. тому своїм „фіякром" у Париж, приїхав „тріюмфально" до Парижа. — Польське місточко Пруппів зробило плебісцит і рішило заборону про продажу алькоголю. — Робітник з околиць Варшави Гавлік хотів побити рекорд і виграти заклад, що одним духом вип'є літр чистої „монопольки"; випив і помер.

— **Проти Воронова з проповідниці.** Один із авторитетів англіканської церкви лондонський теольог Дін Індж, відомий із своїх фільософічних творів, виголосив у соборі Вестмінстер проповідь присвячену експериментам над відмолодженням робленим д-р Вороновим. Він заявив, що ганьбою є факт, що стільки інтелігентних людей вірять небилицям такого чоловіка як Воронов.

— **Епідемічний травень.** Зростаюча скількість самогубців у Відні спонукала одного лікаря поцікавитись статистикою цих жертв і ось ми довідуємось на превеликe диво, що травень, солодкий май, місяць радощів і любощів є саме тим місяцем, що наводить на відчайдушні думи. Підчас самих Зелених Свят за два дні, було не менше як 17 самогубств, а 14 спроб самогубства! Якже це пояснити? Цього року, кажуть, химерна погода травня тільки збільшила загально нервовий настрій молодих і старих, що являється до них на провесні. Нещасливе кохання та матеріяльні клопоти дві головні спонуки, щоби наложити на себе руку. Найчастіші жертви молодь і особи між 40 і 50 р. життя, коли ідеали позбулись і перед людиною виринула дійсність в усій неприбраній суворости. Зріст жіночих жертв незвичайно великий від війни. Перед війною тягар журби за хліб насущний падав виключно на мущин: тепер його вало на свої плечі і жіноцтво, яке ще більше вразливе легше піддається зневірі та розпуці. Багато молодих, гарних дівчат гине добровільно, також тому, що бачуть неможливість здійснити в теперішніх обставинах ідеал кохання.

Театри.

Міський великий театр:
7-го г. 7·30 веч. „Вірна жінка".

Міський „Театр Новин":
7-го г. 8. веч. „Паганіні".

КІНА.

„Аполло": „Пробудження жінки".
„Лев": „Вежа кохання" (Дон Жуан).
„Палас": „Дама в тигровім плащі" і „Легко стати батьком".
„Фатаморгана": „Циганський барон".
„Байка": „Шість тижнів між апашами".

З судової салі.

За посольську діяльність — тюрма.

Перед 4 роками, у травні 1924 року, в селі Убродовичах, грубешівського повіту на Холмщині, прийшло до поважних заворушень між українським православним населенням та процесією польських католиків при нагоді витребування тамошньої православної церкви на лат. костел. Для провірки грізної ситуації на місці висилала тодішня Українська Парляментарна Репрезентація двох своїх відпоручників в особах послів Семена Любарського і Сергія Козицького. Прибувші на місце посли провіряли стан справи та успокоїли населення, взявши в свої руки провід оборони прав українського населення перед безправним загарбуванням його церкви. Одначе це не подобалось місцевій поліції, яка з побуту українських послів зробила „демонстраційне віче з революційними промовами послів" — а на найновіші зізнання місцевих членів секти на мимо підбурюючі промови послів зробила на них донесення до прокураторії.

Перед судовим засіданням перед [illegible] за обох послів незаінтересованих [illegible] ванням посольського мандату [illegible] ще минулий сойм [illegible] ра в Замості почала [illegible] проти б. посла Семена Любарського [illegible] злочин підбурювання [illegible] закону [illegible] 65. карного зак.). В часі [illegible] Любарський [illegible] кіл ставлено [illegible]

часі промови закнав бущімо православних, щоб палицями і ножами боронили своєї церкви перед нахабністю поляків, щоб не посилали дітей до польських шкіл бо там навчаться лише бандитизму, та що в їх змаганнях поможе їм 6-мільйонний український нарід, що живе під Польщею.

Проти б. посла С. Любарського, члена Центрального Комітету УНДО, внесено з тої причини акт обвинувачення, а дня 31. травня ц. р. відбулася проти нього в Грубешові перед виїздним трибуналом окружного суду в Замості головна карна розправа за злочин підбурювання з арт. 129 рос. карн. закону, загрожений карою тюрми від 1 року до 6 літ. Карному трибуналові, зложеному з 3 суддів, проводив президент окружного суду в Замості Рудзинський. На оборонця обвинуваченого делегувала Українська Парляментарна Репрезентація посла д-ра Степана Білака, адвоката в Городку. Трибунал відмовив допущення доказу з відводових свідків, пропонованих обороною і приступив до переслухання свідків, самих поляків, молодих парубків, у більшости сумнівної моральної вартости. На щастя, під огнем перехресних питань, ставлених оборонцем пос. д-ром Білаком, зізнання доказових свідків заломалися. До того ті свідки, помилувавши особу посла С. Любарського з особою сен. С. Козицького, не зуміли виснити змісту промови б. посла Любарського на зібрці селян в Убродовичах. А все-таки прокуратор Гожковський домагався в довшій промові покарання п. С. Любарського за закинений йому злочин.

Погляд прокуратора відпор знаменито в кінцевій оборонній промові адв. д-р Ст. Білак. Оборонець виказав, що розправа не дала ніяких доказів вини обвинуваченого, а зізнання свідків — це незручна підготовка поліційних органів, яка на судовій салі потерпіла повну невдачу. Бо притиснені до муру свідки не вміли навіть повторити того, що так гладко оповідали перед поліцією і слідчим суддею, а навіть виявилося, що зовсім не знали чоловіка, якого так важко обвинили. В дальшій части промови обор. д-р Білак виказав правну нестійність закиненого злочину підбурювання і вніс на цілковите обезвинення п. Семена Любарського, котрий в даним випадку як посол сповнив лише той важкий обовязок, що на нього вложило громадянство.

Згідно з обовязуючою на польських землях процедурою, останній промовив сам обвинувачений, який сказав, що поставлені йому закиди відпирає з обуренням як видумані, а сам процес назвав відважно „великою деморалізацією вільно сти на кресах".

По довгій нараді трибунал оголосив увільнюючий вирок, застерігаючи собі проголошення мотивів на день 12. червня ц. р. Вирок трибуналу викликав помітне враження.

З театрального життя.

Діяльність „Просвітянського Театру".

„Просвітянський Театр" предложив Головній Театральній Комісії Т-ва „Просвіта" звіт з діяльности за перший сезон свойого іспування від 15. лютого до кінця травня 1928. Подаємо з цего звіту деякі цікавіші дані.

Управа театру спочиває в руках п. Альфреда Будзиновського як відповідального управителя, п. Шеремети Андрія як відпоручника „Союзу Артистів" і п. Кемпи Лаврентія як відпоручника трупи. Секретаріят і касу веде п. Гладкий Петро. Мистецький провід лежить у руках режісера п. Сороки Петра.

До театрального гурту входить 7 пань і 9 панів. Між ними пані В. Сорокова, К. Кемпова і Н. Костівна, далі Шеремета Андрій, Сорока Петро, Кемпа Лаврентій, Ганиш Марко, Нагірни Юрко та ін. Орхестру, хори й цілу музичну та співацьку часть праці театру веде п. Сарамага Богдан. Орхестра має 7 членів. У трупі є також маляр-декоратор, кравчиня і сценічний технік.

На першу інавгураційну виставу, що відбулася дня 15. лютого 1928 в салі „Народнього Дому" в Городенці, вибрав театр оперу Аркаса „Катерину". З Городенки переїхав цей пересувний театр через Обертин, Коломию, Яблонів, Делятин, Надвірну, Богородчани, Станиславів, Калуш і Дрогобич у нафтовий басейн, де по дорозі відвідував доокаличні містечка і села. Звідси на Самбір — через Хирів, Добромиль, Бірчу, Мостиська і Судову Вишню скерував свою поїздку на Яворів та Немирів в напрямі Рави Руської і Сокаля.

Управа театру нарікає в свойому звіті, що не зважаючи на засвоєння 36 штук до свого репертуару, важко є подати вид них інтересні вистави українських авторів, наслідком недостачі нових творів. Ті, що досі виявилися можливими до виконання на сцені, є вже так обіграні професійними та аматорськими театрами, що вже їх мало хто слухати хоче. Конкурси культурних установ не приносять пожаданого висліду, а театр є фінансово ще за слабий, щоби міг замовляти нові твори безпосередньо у авторів. І так вже в справоздавчім сезоні видав театр на авторські гонорарі і на переклади 621 зол. В часі своєї поїздки відіграв „Просвітянський Театр" українські штуки: Вій, Вихрест, Запорожець за Дунаєм, Запорожський Скарб, Катерина, Маруся Богуславка, Майська Ніч, Ой, не ходи Грицю і Циганка Аза. З чужих штук дав: „Шумі Маріца", а для ратування своїх фінансів ще слідуючі: Барон Кіммель, Воєнний Похресник, Гейша, Графиня Маріца, Веселська Муха і Княжна Чардаша.

Протягом 107 днів іствування театру, відіграно 110 вистав не зважаючи на те, що в латинський і український великий тиждень мусів театр з конечности павзувати через 7 днів. Число 110 вистав за 100 робучих днів, осягнено завдяки пополудневим, популярним виставам в неділі і свята по селах недалеко місця хвилевого побуту театру.

В справоздавчому сезоні продано білетів за загальну суму зол. 16.774.60. З цего треба було оплатити великі кошти поїздки членів театру, перевозу театральної обстанoвки, податки від вистав, високі — як на пересувний театр — платні власної орхестри в сталій висоті і добираних по більших містах музикантів, готелі для членів трупи, афіші, чинші за салі й ще богато інших видатків адміністраційних і технічних. Далі мусів театр подбати про справлення театральної обстанoвки, як куліс, ґардероби, бібліотеки і т. п. та звернути позичку на організаційні видатки. На це видано поверх 5.000 зол. Щойно решту ділено поміж сценічний персонал на підставах кооперації праці. Що не богато випало на кожну особу, це ясне. Мимо того вірні слуги театрального мистецтва, згуртовані в „Просвітянськім Театрі" працюють далі без впину, в пересвідченні, що безупинна праця над розвитком власного таланту і над побільшенням репертуару принесе з часом також і їм заслужену заплату за їх зусилля.

Звіт подає також цілий ряд осіб, що зокрема причинилися до успішнішого переведення праці театру і підносить прихильність усіх просвітних установ, до яких театр загостив. З прикрістю натякає лише на надто високий чинш за салю „Сокола" в Станиславові, який порахував йому вищий чинш за салю від того, який платить польський аматорський театр ім. Фредри. Так само, віддаючи подяку голові читальні в Судовій Вишні за його опіку, запримічує майже цілковиту байдужність до театру не лише місцевих міщан, але й інтелігенції.

На окрему увагу заслугує порушена у звіті обставина, що „Пр. Театр" в місцях своїх вистав уділював зголошуючим-ся просвітянським аматорам вказівки, що до гри, характеризації, обставлювання сцени, костюмування, режисерії та взагалі всеї сценічної техніки.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·89·00—8·89·50, **канадійський долар** 8·83·50—8·85·50, **чеська корона** 0·26·25—0·26·50, **австрійський шілінг** 1·25·00—1·25·50, **румунська лея** 0·05·00—0·05·50, **французький франк** 0·34·50—0·35·00, **швайцарський франк** 1·71·66—1·72·00, **фунт штерлінгів** 43·40·00—43·60·00, **радянський червінець** 28·50—30·00.

Золото: 20 корон 36·50·00—36·80·00, 20 франків 34·50·00—34·80·00, 20 німецьких марок 42·50·00—42·80·00, 10 російських рублів 47·00·00—47·40·00.

Срібло: Австрійська корона 0·67·00—0·68·00, 5 австрійських корон 3·40·00—3·46·00, австрійський фльорен 1·70·00—1·76·00, російський рубель 2·70·00—2·76·00, копійки за рубель 1·35·00—1·38·00.

Збіжжя.

Пшениця двірська 58·00—50·00, пшениця селянська 56·25—57·25, жито галицьке 50·50—51·50, ячмінь галицький броварняний 45·25—46·25, ячмінь на млино 41·00—42·00, ячмінь пастівний 35·25—36·25, овес галицький 41·75—42·75, кукурудза румунська 41·50—42·00, бараболя промислова 0·00—0·00, фасоля біла 60·00—65·00, фасоля колірова 48·00—50·00, фасоля краса 60·00—65·00, горох пів-Вікторія 63·00—68·00, горох пільний 52·00—57·00, бобик 40·00—41·00, мішанка пастівна в зерні 00·00, вика 32·00—35·00, сіно солодке краєве прасоване 9·00—10·00, солома прасована 4·75—5·25, гречка 51·75—52·75, льон 71·25—73·25, лубін синій 23·00—24·00, ріпак озимий 71·00—73·00, мука пшенична 40 прц. 93·00—94·00, мука пшенична 50 прц. 83·00—84·00, мука житна 65 прц. 76·00—77·00, грисік кукурудзяний 67·00—70·00, мука кукурудзяна 49·00—51·00, отруби житні 28·75—29·25, отруби пшеничні 28·75—29·25, крупи гречані 91·00—93·00, шпоно 91·50—93·50, крупи ячмінні 67·50—69·50, пенцак 67·00—68·00, просо краєве 49·00—50·00, макухи льняні 49·00—50·00, конюшина краєва 190·00—220·00, мак синій 110·00—120·00, мак сивий 75·00—100·00. Мішки ютові виробу Страдом Варта 1·70—1·80, мішки уживані добрі 1·50—1·60.

ОПОВІСТКИ.

В гімназії СС. Василіянок у Львові (з повними правами державної) вступні іспити до кляс II—VIII будуть переведені в днях 18.—23. червня а до кляси I-ої дня 28. червня. Виїмково (наприклад на основі лікарського свідоцтва) до тих іспитів можна зголошуватися вже 15.—16. червня. На вступний іспит до VIII-ої кл. треба мати дозвіл шк. Кураторії. При зголошенню до іспиту предкладається метрику уродження й евентуально останнє шк. свідоцтво. Для учениць гімназії є побіч неї інститут СС. Василіянок. Гімназія міститься при вул. Длугоша 17. — За управу: *Д-р В. Щурат.* 2352 2-3

Приватна гімназія коедукаційна „Рідної Школи" з правами державних шкіл в Золочеві. Вступні іспити до кл. I. відбудуться дня 29. червня в год. 9. передполуднем. Перед тим треба зголоситися в дирекції гімназії, зложити метрику, евентуально шкільне свідоцтво і свідоцтво щіплення віспи. Вступні іспити до кл. II.—VII. відбудуться дня 2. і 3. липня. Перед тим треба внести подання до дирекції гімназії долучуючи шкільне свідоцтво, метрику і свідоцтво моральности, та зложити іспитову таксу. Іспит почнеться в год. 9. перед полуднем. Вступний іспит до кл. VIII. можна здавати тільки за дозволом Кураторії Ш. Л. О. Вписи до кл. I.—VIII. відбуваються перед вакаціями до 3. липня включно. — *Свщ. Хмільовський Микола,* управитель. 2355 2—3

Подяка. Управа Українського Тов-а Допомоги Емігрантам з В. України у Львові складає свою найсердечнішу подяку всім особам, що безкорисно приняли участь в улаштуванні панахиди по вбитому в Парижі Головному Отаманові Військ УНР. Симонові Петлюрі та всіх поляглих за волю України, а саме: ігуменові Почаївської Лаври о. Борисові, співацькому Т-ву „Сурма", редакціям „Діла" та „Нового Часу" за безплатне уміщення оголошення. — Голова *П. Холодний,* секретар *В. Храпко.*

До б. віденських Січовиків! Ювилейний Комітет для вшанування 60-тих роковин заснування віденської „Січи" після влаштування святочних обходів (Ювилейна Академія і вистава „Ой не ходи Грицю") приступає до остаточного виготовлення матеріялів для „Ювилейного Збірника", що мав би стати пропамятною книгою віденської „Січи" і трудів її членів. З причин від Комітету незалежних — невелика покищо жертвенність — „Ювил. Збірник" появиться щойно в осені ц. р. У звязи з цим продовжується речинець надсилання споминів і причинків до життя наддунайської „Січи" до **15. серпня 1928.** При цій нагоді ще раз звертаємося з горячим проханням: Надсилайте хочби й найкоротші спомини й дати про тих Січовиків, що полягли у визвольній боротьбі українського народу. — *Ювилейний Комітет.* Адреса: Jubiläumskomitee des Ukr. Stud.-Vereines „Sitsch" in Wien, XVIII., Theresiengasse 15.

Збірка жертв у тернопільськім воєвідстві. Тернопільський воєвідський уряд рескриптом з дня 2. червня 1928 Ч. БП. 5618 дозволив „Товариству Охорони Воєнних Могил" у Львові перевести збірку жертв до 30. червня ц. р. під такими умовами: 1) Збирачі мають мати „особистий довід" та леґітимацію, видану Товариством і леґалізований тернопільським старостом відпис воєвідського рескрипту; 2) всі жертви записуються на збіркових листах, виданих Т-вом; 3) по збірці всі протоколи збірки, поквітовані Головною Радою Товариства, з загальним звітом та долученням спису жертводавців мають бути негайно переслані воєвідському урядові; 4) загальний звіт має бути найдальше в 2-тижневім речинці оголошений у місцевих органах преси; 5) збірка мусить бути переведена особами, гідними довіря, при чому виключена збірка при помочі платних збирачів. Крім того тиже рескриптом з датою 2. червня, який доручено Товариству в Зелені Свята в днях 3. і 4. червня ц. р. до „замкнених пушок, опечатаних адміністраційною владою I. інстанції, яких отворення й обчислення може наступити в присутности представників тоїж влади". Як бачимо, воєвідство подбало про те, щоб поставити дуже важкі умови включно до того, що змушує до подорожі до Тернополя (точка 1.), щоб потвердити в старостві відписи рескрипту, бо речинець короткий і гаятися не можна. Нехайже українське громадянство має це все на увазі й постарається побороти всі труднощі! Перед громадою, сціпленою духовою єдністю, всі штучні перегороди й перешкоди мусять упасти. Повновласти й листи вислано.

Подяка.

Рада парох. маєткова в Пчанах (п. в Жидачів) висказує отсим щиру подяку п. Василеві Гошовському, арт.-різбареві в Стрию (вул. Трибунальська ч. 20) за гарне, солідне і дешеве вирізблення іконостаса для там. церкви. За парох. Раду маєт.: о. Іван Скоробогатий, Данило Романик, Іван Стеблій. 2370

Подяка.

Вп. д-рові Іполітові Левицькому, лікареві в Стрию, за солідне і безкорисне лічення нашого сина Богдана уч. VII. кл. гімн. з тяжкої недуги, складаємо отсим сердечну подяку.

2371 *Стефан і Христина Озімієвичі.*